

Bättre nordiskt samarbete i fokus

2007-08-02 00:00

Under senare tid har debatten om nordiskt samarbete fått nytt liv, vilket är glädjande. Debatten har bland annat handlat om hur vi i Norden skulle kunna hantera globaliseringens utmaningar på ett bättre sätt. Några av de konkreta förslagen har varit gemensamma nordiska universitet samt nordiska mötescenters i de snabbväxande, asiatiska länderna.

Dagens Norden består av åtta länder och har totalt 32 miljoner invånare. Det nordiska samarbetet har dock sett högst olika ut genom seklerna, allt från Kalmarunionen under slutet av 1300-talet till sex unionsupplösningar/frigörelseprocesser bara under 1900-talet. Det är heller inte omöjligt att vi snart kommer att få se två nya länder i Norden, då färingarna och grönlänningarna vill bli självständiga.

Ett genomgående mönster i det nordiska samarbetet under senare decennier har varit att det kretsar kring frågor i dess periferi. I inledningen nämndes nordiskt samarbete i framtida mötescenters borta i Asien, men det finns fler liknande nordiska frågor.

Globaliseringen handlar emellertid inte bara om ekonomi utan även om politik. Redan 2001 påpekade den tyske styrelseordförande för Deutsche Bank i en intervju att den nationella politiken var förbl "...genom införandet av euron, och euron är endast en del av globaliseringen...".

Euron är ett exempel på hur överstatlighet kan tvingas på ett land, utan en demokratisk förankrad diskussion. Uppsala-professorn Sverker Gustavsson sade i samband med EU:s 50-års firande att "För säkerhets skull har vi (EU) dessutom valt att låta makten över marknaden och myntet utövas av en fristående domstol och en demokratiskt frikopplad centralbank". Just formuleringen "demokratiskt frikopplad" väcker många frågor.

Frågan om globaliseringen handlar dock inte längre om dess vara eller icke-vara, då vi befinner oss mitt uppe i den. Det oroväckande är på vilket sätt den genomförs, samtidigt som vi vet att små länder ensamma i långa loppet knappast kommer att klara av att hantera frågan. Det vore därför naturligt att de nordiska länderna började samarbeta med varandra.

Norden har sedan 1920-talet politiskt sett, då den så kallade Ålandsfrågan skapade motsättningar mellan Finland och Sverige, utvecklats i två riktningar; en västnordisk och en östnordisk. Senare har språkfrågan i Finland vidgat denna motsättning. Ur ett danskt och norskt perspektiv har det länge varit svårt att överhuvudtaget se någon naturlig koppling till Finland.

Det är glädjande att Norden åter har hamnat i fokus, men vi får inte glömma vilka motsättningar som finns inom området. Det kan därför vara motiverat att särskilt koncentrera på de länder där förutsättningarna är gynnsamma för ett djupare samarbete.

Danmark, Norge, Island och Sverige har dessa förutsättningar; de kulturella banden mellan länderna är mycket starka och samhällsstrukturerna är nästan identiska. Det vill säga att gå vidare in i ett fördjupat, skandinaviskt samarbete!

TOMAS LARSSON.

medlem i föreningen Fritt Norden, Stockholm